

A tantō szerepe az élet fordulópontjain: házasság, születés és halál

Japánban ősidők óta számos hagyomány öröklődik, amelyek a japán kardokhoz kapcsolódnak. Ezek egyike az a szokás, hogy tőröket ajándékoznak szeretteik védelmére. Ezeket a tőröket „*mamori-gatana*” (őrző kardok) néven ismerik. A *mamori-gatana* nemcsak gyermekeknek – például újszülötteknek vagy menyasszonyoknak – adományozható, hanem az elhunytak párnája alá vagy mellkasára is helyezik, hogy védelmet biztosítson számukra a túlvilágon.

Ezzel szoros kapcsolatban áll egy másik hagyomány is: a párna alá helyezett kard, amelyet „*makura-gatana*” -nak neveznek. Ezt a kardot lefekvéskor helyezik a párna alá a gonosz szellemek elűzésére. Ez a szokás különösen a samurájok korában terjedt el, és hosszú időn át fennmaradt.

A császári család és a japán kardok között ősidők óta mély és szoros kapcsolat áll fenn. A modern császári család továbbra is ápolja ezt a hagyományt, és számos kivételes japán kardot őriz, köztük a „Három Szent Kincs” szent kardját, amely a császári trónöröklés

jelképéhez tartozik. Ezek a kardok a császári család „*Gyobutsu*” (császári kincsek) részét képezik.

A japán kardokhoz kötődő szertartások közül kiemelkedik a „*Shiken-no-gi*”, vagyis a kard ajándékozásának ceremóniája. Ez egy különösen jelentős esemény, amelynek során a császár egy őrző kardot adományoz újszülött gyermeknek. Ez az első szertartás, amelyet a gyermek születése után tartanak.

Ajándékkard-szertartás (a császári követ egy védőkardot ajánl fel ünnepélyesen).

Az őrző kard a császár jókívánságait hordozza, szimbolizálva a gyermek egészséges fejlődésébe vetett reményeket, valamint védelmet biztosít számára. A császári családban ez a hagyomány már a *Heian*-korszak (794–1185) óta fennáll, és azóta is a császári gyermekek életének meghatározó része.

Az ajándékozási szertartáson a védőkardként használt tört fehér tokba helyezik (*shirasaya* – díszítetlen, fehér fából készült hüvely), majd vörös brokátba csomagolják.

Ezután a kardot egy, a császári címerrel díszített paulownia fadobozba helyezik, és a császári küldöttre bízják, aki elviszi azt a gyermeknek. A kardot végül az újszülött ágyánál mutatják be ünnepélyesen.

Ezt a ceremóniát 2001-ben is megtartották Ő Császári Fensége *Aiko* hercegnő születése alkalmából.

Ezenkívül a Császári Háztartási Ügynökség „*Gomotsu Chosho*” szó szerint „Császári Kincsek Jegyzéke”, vagyis a császári család tulajdonában lévő műkincsek és értéktárgyak hivatalos listája felsorolja a császári család őrző- és párnakardjait is.

Például a *Hirano Tōshirō* (平野藤四郎) ami egy híres japán tőr (*tantō*), amelyet a legendás *Awataguchi Yoshimitsu* (粟田口吉光), a *Kamakura*-korszak egyik legkiválóbb kardkovácsa készített. A híres rövid kard, amely „*Gomotsu*” néven ismert, a császárné párnakardjaként is szolgált. Ez azt jelenti, hogy védelmi és spirituális jelentőséggel bírt, hiszen a párna alá helyezett kardoknak az alvó személy védelmét kellett biztosítaniuk.

Takahashi Sadatsugu, aki számos, a császári családhoz kötődő japán kardot kovácsolt, és az első kardkészítő mester volt, akit élő nemzeti kincsnek nyilvánítottak, 1959-ben (*Shōwa* 34) *Akihito* herceg esküvője alkalmából készített egy kardot *Michiko* hercegnő védelmére. Később *Takahashi Sadatsugu* által kovácsolt őrzőkardot ajándékoztak a hercegnek is.

A királyi család minden tagjának megvan a saját védő kardja, mind a férfiaknak, mind a nőknek.

A menyasszonynak ajándékozott védőkard.

Japánban nemcsak gyermek születésekor, hanem akkor is szokás védőtőrt ajándékozni, amikor egy lány házasság révén új családba kerül.

Ez a hagyomány a szamurájok korából ered, amikor a nők önvédelem céljából rövid kardot hordtak a kimonójuk obijában. A tőr – amely különösen kedvelt fegyverük volt – így a menyasszony nászajándékává vált.

Úgy tartják, hogy a menyasszony tőre nem csupán önvédelmi eszköz volt vészhelyzet esetére, hanem szimbolikus jelentőséggel is bírt. Kifejezte a menyasszony elhatározását, hogy ha már férjhez ment, még a halál árán sem tér vissza szülői házába, valamint azt az akaratát, hogy megőrzi tisztaságát, és csak férjének marad hűséges.

Ez a szokás a *Meiji*-korszak (1868–1912) során, a „kard eltörléséről” szóló rendelet bevezetésével fokozatosan háttérbe szorult, majd a háború utáni „A lőfegyverek és kardok birtoklásának ellenőrzéséről szóló törvény” (közismert nevén a kardtörvény) érvénybe lépésével tovább halványult.

Ennek ellenére néhány modern japán menyasszonyi kiegészítő még ma is őrzi a védőkard hagyományának nyomait. Ilyenek a *kaiken*, amelyeket a japán esküvői szertartások során a menyasszonyi ruházat részeként használnak.

A *kaiken* egy rövid, önvédelemre szolgáló kard, amelyet a régi időkben nők és férfiak egyaránt viseltek. Ezt a fegyvert „*kaisen*” (懐剣) néven is ismerték.

Kaiken

Ezek a védő kardok általában rövidek, kb. 15-18 cm hosszúak, és elég hosszúak ahhoz, hogy kissé kiemelkedjenek egy nő *obi*-jából. Ha a harcoló államok időszakában az úr elhunyt és az asszony öngyilkosságot követett el, úgy tűnik, hogy a szülei által neki adott védő kardot használta.

A modern *kaiken*eket ma a menyasszony zsebében hordozható kellékként használják, és jellemzően egy díszes zsinórral ellátott, kartonmerevítésű *kaiken*-zsákocskában készülnek. Ebben a *bokuro*-ban már nem található valódi *tantō*, csupán egy falemez vagy kartonmerevítés, amely a *tantō*-t imitálja.

Az őrző kardokat temetéseken is használják

Az őrzőkardokat nemcsak olyan ünnepeken használták, mint a születés vagy az esküvő, hanem az elhunytak gyásza során is, amikor a kardot a párna alá vagy a mellkasra helyezték.

Ez a szokás napjainkban is folytatódik a temetéseken, ahol, ha a gyászkard nem állt rendelkezésre, a mindennapi életben használt eszközöket, például sarlót, kést és ollót alkalmaztak helyettesítőként. Ez a hagyomány abból ered, hogy amikor egy szamuráj a csatatéren elhunyt, gyakran a kardját a mellkasára helyezték, hogy megőrizze tiszteletét, vagy hogy védelmet nyújtson számára a túlvilágon.

Miután a testet az északi irányba fektették, a kardot óvatosan a mellkasra helyezték úgy, hogy a markolat az arc felé nézzen, míg a pengehegy (*kissaki*) a lábak felé mutasson. Miután a testet a koporsóba helyezték, a kardot általában a koporsó tetejére, vagy a mellkas mellé helyezik.

Hamvasztáshoz használt védő/talizmánkard és a koporsón elhelyezett védő kard

Az őrzőkard kezelése azonban nem egységes az egész országban, és a különböző régiókban eltérő módszerek léteznek.

Ráadásul a *Jōdo Shinshū* szektában az őrző kardot nem használják a halottak védelmére, mivel az „*Ōjōsoku Jōbutsu*” tanítás szerint minden elhunyt azonnal Buddhává válik.

A regisztrációs kártyák fontosak egy védőkard vásárlásakor

A japánok régóta istenítik a kardokat, mint olyan tárgyakat, amelyek istenek által megszállottak, vagy amelyek a gonosz szellemek elűzésére szolgálnak. Úgy tűnik, hogy a kardok amulettekké váltak, hogy elűzzék a gonosz szellemeket és a katasztrófákat, valamint, hogy egészséget és szerencsét hozzanak. Mivel sokan ragaszkodnak ezekhez az ősi japán szokásokhoz és a kardokhoz, sokan vágnak egy őrző kardra.

Azok, akik őrző kardot szeretnének, szabadon vásárolhatnak vagy birtokolhatnak egyet. Ha valaki szeretne egy őrző kardot készíttetni, akkor mindenképpen érdemes konzultálnia egy kardboltban, ahol tanácsot adhatnak a különböző szempontokkal kapcsolatban, a készítendő tőr méretétől kezdve az elkészítésig és a markolatig. Egy új kard ára 300 000 és 500 000 jen között mozog, és az ár a híres kardkészítők esetében drámaian megnövekszik. Az ár akkor is változhat, ha a hüvelyt családi címerekkel díszítik, vagy ha a szövet tasakot fényűzőbbre készítik. Egy kard elkészítése körülbelül egy évig tart, ezért fontos, hogy ünnepi alkalmakra minél hamarabb kérjen kardot.

A kardkovácsok által készített japán kardok mindig „tűzfegyverek és kardok nyilvántartási bizonyítványával” vannak ellátva. A fegyverekkel ellentétben a japán kardoknál a regisztrációs bizonyítványt magához a kardhoz csatolják, ami lehetővé teszi, hogy bárki birtokába kerülhessen.

A japán kard megszerzését követő 20 napon belül ki kell tölteni a „Bejelentés a tulajdonjog megváltozásáról” nyomtatványt, és be kell nyújtani az illetékes prefektúra oktatási hivatalához, csatolva a „Lőfegyverek és kardok regisztrációs bizonyítványának” másolatát.

Fontos megjegyezni, hogy ha valaki kardutánerőzt vásárol, mivel esetleg egy valódi őrkard túl drága lenne számára, akkor ahhoz nem jár regisztrációs igazolás. A mellékelt képen a lőfegyverek és kardok nyilvántartási kártyája látható.

Záró gondolatok

A japán *tantō* -k, mint a kultúra mélyen gyökerező szimbólumai, nemcsak fegyverként szolgáltak, hanem szoros kapcsolatban álltak az élet fontos mérföldköveivel, mint a házasság, születés és halál. E szertartásokban való szerepük túlmutat a pusztá védelem funkcióján, és szimbolizálják a család, a közösség és a vallásos hit iránti tiszteletet.

A házasságok során a török az önvédelem és az új élet kezdetének jelképévé váltak, míg a születéskor való ajándékozásuk biztosította a gyermekek védelmét, valamint a szülői szeretet és kívánságok átadását. A halálhoz kapcsolódó szokásokban a tantók szerepe még mélyebb jelentőséget kapott: a gyászolók számára a kardok nemcsak a védelmet, hanem az elhunytak iránti tiszteletet is kifejezték. A japán kultúrában e kardok tehát nemcsak fizikai, hanem lelki védelmet is biztosítanak, szoros kötődést alkotva az élet körforgásával. E hagyományok ápolása és továbbadása lehetővé teszi a múlt és jelen közötti kapcsolat megőrzését, és mélyebb megértést kínál a japán társadalom kultúrájának és vallásának gazdagságáról.

A fordítás az alábbi cikk felhasználásával történt: <https://www.touken-world.jp/tips/49131/>

<https://www.touken-world.jp/tips/32717/>